

Asia: VN/26422/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta (säilöönotto ja maahantulokielto)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sisäministeriö (SM043:00/2023) on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta (säilöönotto ja maahantulokielto). Kirkkohallitukselta ei ole pyydetty lausuntoa, mutta seurakuntien työntekijät ovat viestineet ongelmista säilöönottoon ja maahantulokieltoon liittyen. Kirkkohallitus lausuu seuraavaa.

Kirkkohallituksen mukaan on hyvä, että ulkomaalaislain epäselviä kohtia uudistetaan.

Laillisesti maassa olevien luetteloon (40 §) tulisi lisätä uusintahakemusten tekijät myös sellaisessa tilanteessa, jossa uusiminen on saattanut jäädä epähuomiossa tekemättä. Lisäksi kansainvälistä suojelua haettaessa on saattanut ilmetä uusia seikkoja suojelun saamiseksi, joita ei ole huomioitu aikaisemmassa hakemuksessa. Tällaisessa tilanteessa on tärkeää, että uusintahakemuksen käsittelyprosessin aikana henkilö saa olla maassa laillisesti.

Lakiesitys pidentäisi merkittävästi säilöönottoaikoja. Esityksen mukaan aikuisten säilöönottoa voitaisiin jatkaa kolmanneksella 12 kuukaudesta aina 18 kuukauteen saakka (127 §). Huoltajansa kanssa olevan lapsen säilöönotto jatkuisi pisimmillään kolmesta kuukaudesta kuuteen kuukauteen (122 §). Kirkkohallitus toteaa lausunnossaan, että koska säilöönotossa ihmisten vapautta rajoitetaan, sen tulisi olla kestoaltaan mahdollisimman lyhyt, lapsilla korkeintaan muutama päivä. Lisäksi tulisi huomioida, ettei säilöön otettaisi psyykkisesti kuormittuneita ja mielenterveysongelmista kärsiviä henkilöitä, joiden ongelmia säilöönotto todennäköisesti entisestään pahentaisi. Lisäksi on tärkeää huomioida säilöön ottamisen yhteydessä, onko ylipäätään mahdollista, että henkilö voitaisiin palauttaa kotimaahansa. Sen estyessä säilöönotto ei ole tarkoituksenmukaista.

Laissa määritellään erikseen pakenemisen vaara (121 a §), mihin on liitetty asioita, jotka eivät Kirkkohallituksen mukaan kuitenkaan vielä sinällään ilmaise pakenemisen vaaraa. Ulkomaalaisen asuinpaikan viranomaiselle ilmoittamatta jättäminen tai henkilöllisyyden todistavien asiakirjojen puuttuminen voi johtua esimerkiksi tietämättömyydestä. Nämä olisi syytä jättää pakenemisen vaaraa ilmaisevasta listauksesta pois.

Lakiesityksessä lisättäisiin poliisin ja rajaviranomaisten toimivaltaa maastapoistamistilanteissa (151 §, 3 mom.). Kirkkohallitus toteaa, että tilanteissa, joissa tarvitaan erityistä maatietoutta tai kysymyksessä on haavoittuvaan ryhmään kuuluva henkilö, toimivalta tulisi keskittää Maahanmuuttovirastolle.

Luonnoksessa esitetään, että kokonaisharkinta poistettaisiin tilanteissa, joissa henkilö ei ole saanut vapaaehtoisen paluun aikaa tai hän ei ole poistunut maasta vapaaehtoisen paluuseen annetussa ajassa (s. 38 ja 146 §). Kirkkohallituksen mukaan kokonaisharkintaa ei tule poistaa minkäänlaisissa tapauksissa, sillä ihmisten tilanteissa voi tulla prosessin aikana sellaisia muutoksia, jotka voivat vaikuttaa maasta poistamiseen.

Pekka Huokuna

Kalle Kuusimäki

kansliapäällikkö

johtaja

Saloranta Teija
Kirkkohallitus